

Dansens Hus synpunkter över betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23)

Presentation

Stiftelsen Dansens Hus grundades 1991 av Kungliga Operan, Riksteatern, Göteborgsoperan, Skånes Dansteater, Danscentrum, Dansmuseet och Östgötateatern*. Stiftelsen Dansens Hus ändamål är, enligt stadgarna, att utan egen produktion utveckla dans och närliggande konstformer genom att organisera och möjliggöra publika föreställningar. Dansens Hus är en internationell gästspelsscen för samtida dans och en drivande kraft för utveckling och förnyelse av den samtida dansen på både nationell och internationell nivå. På husets två scener presenteras nationella och internationella koreografer sina gästspel. I Dansens Hus studios erbjuds koreografer och kompanier plats för residens, repetitioner och lab.

Dansens Hus ska enligt riktlinjer från kulturdepartementet tillförsäkra danskonsten plats och angelägenhet i samhället genom att presentera främst samtida svensk och internationell danskonst och närbesläktad scenkonst av hög kvalitet, organisera övriga arrangemang för att verka för danskonstens utveckling, tillgänglighet, bredd och mångfald gentemot publik, bransch och media.

Övergripande synpunkter

En stark och självständig konstnärskår med goda villkor är en av förutsättningarna för sann yttrandefrihet och en fungerande demokrati. Därför välkomnar Dansens Hus en handlingsplan från regeringens sida för att inte minst för att säkra tillgången till konst och kultur som präglas av konstnärlig kvalitet och mångfald för hela landet.

Generellt välkomnar vi följande satsningar:

- Stärka konstnärernas sociala trygghet och möjlighet att kunna leva på sin konst: eftersom frilansarbetet och kombinatörs-problematiken har ökat även inom andra branscher bör Försäkringskassans kompetens höjas generellt också när det gäller frilansares villkor och den allt rörligare arbetsmarknaden

- en nationell satsning på de s k Alliansmodellerna samt en nysatsning på motsvarande alliansmodeller för upphovsmannagrupper som t ex koreograferna
- höjt statligt anslag till centrumbildningarna

Dansens Hus anser att utredningen ytterligare hade behövt genomlysa danskonstnärernas situation som skiljer sig från de övriga konstnärerna inom scenkonstområdet.

Avgörande är den sköra infrastrukturen inom dansen som verksamhetsområde i stort, men också på de få fasta anställningarna och den korta arbetslivslängden som framförallt dansare men också koreografer har som förutsättningar för sitt yrkesliv.

Institutioner som Dansens Hus är starkt beroende av det fria kulturlivet, samarbeten. Residens och utbyten är resurskrävande.

Några av de större ekonomiska satsningarna, som tex digitaliseringen, går danskonstnärerna helt förbi, vilket naturligtvis är beklagligt och gör förutsättningarna för ett professionellt konstnärskap ännu svagare i jämförelse med t ex en bildkonstnär. Vi efterlyser också en tydligare distinktion avseende begreppet scenkonst: konstformerna dans, teater och musik har olika förutsättningar.

Vi ser, som utredningen också tar upp, kritikerfunktionen som viktig för kulturlandskapet och för en livlig konstnärlig debatt. Möjligtvis är den ökande amatöriseringen problematisk för konstkritiken i stort, dock ser vi - jämförbart med snedrekryteringen av konstnärer till de konstnärliga högskolorna - även här bristen på mångfald av röster inom den etablerade kritikerkåren som ett lika stort problem för den samtida dansen.

Kunniga kritiker med olika erfarenheter och perspektiv skulle starkt bidra till en vitaliserad dansbransch, både för scenerna, publiken och konstnärerna.

Konstnärliga produktionshus

Dansens Hus välkomnar införandet av ett statsbidrag för konstnärliga produktionshus för ungdomar. Åtgärden stödjer i förlängningen medborgarnas rätt att omfattas av och ha tillgång till konst och kultur som kännetecknas av bredd, mångfald, kvalitet och tillgänglighet.

Med tanke på den snedrekrytering till konstnärliga högskolor som nämns i utredningen och som dessutom blir tydlig i de utmaningar vi ser i det dagliga arbetet med programläggning och publikarbete behöver speciellt ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden stärka sina förutsättningar att välja konstnärliga yrken. Vi kan bekräfta bilden av att man inte satsar på en utbildning till professionell dansare inom den samtida dansen om man inte kommer från en trygg ekonomisk bakgrund.

I utredningen beskrivs inte hur urvalet av vilka konstformer som ska stödjas i produktionshusen ska ske - vilket vi tycker behöver förtydligas. Vi vill att det skapas

möjligheter för alla konstformer att samverka i produktionshusen och att dansen är en av de som prioriteras.

Dans är ett populärt fritidsintresse för många unga, framförallt streetdansen. Utmaningen för produktionshusen ligger i att få de olika dansformerna att samspela för att övergå från fritidsintresse till konstform. Det är alltså professionaliseringen som bl a bör stå i fokus hur mentorskapen ska utformas.

Vi vill betona hur viktiga alla influenser är för att utveckla den samtida dansen, men också nödvändigheten att få dessa influenser att samspela.

Vi vill också att man tillvaratar den samtida konstens intressen och behov genom att säkra urvalsprocessen av de yrkesverksamma konstnärer som genom mentorskap ska utveckla de ungas förmågor.

Vi ser också att produktionshuset, förutom att ha nära kontakt med kommunen, skolan, det lokala civilsamhället etc har ett utbyte med de professionella dansscener som utgör en viktig del av ett eventuellt senare professionellt yrkesliv som dansare eller koreograf. Detta också för att säkerställa kvaliteten och relevansen på det mentorskap som erbjuds ungdomarna.

1.2 Förslag till förordning med ändring av förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Som part i nätverket Dansät Sverige ser vi också med oro på den föreslagna lydelsen "*Med utgångspunkt i det ändamål som anges i 4 § ska landstinget ansvara för att bidragsgivningen enligt denna förordning främjar en god tillgång på olika kulturella och konstnärliga uttryck för länets invånare.*"

Dansnät Sverige menar att anser att den föreslagna ändringen utan angivna konstarter medför risk att resurs- och struktursvaga konstarters utveckling och förutsättningar påverkas negativt i flera av landets regioner och landsting. Detta då den nuvarande formuleringen stärker den samtida dansens incitament att vara ett konstområde som regionerna vill ta ansvar för att utveckla.

För Dansens Hus

Andrea Redmer

Chefsassistent